

Κατάρηση του 13ου μισθού για δύο χρόνια

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Ένα κράτος που είναι σε κρίση, δεν μπορεί να διαπραγματευτεί λύση

Ανήσυχος για τους τεράστιους κινδύνους που ελλοχεύουν για την κυπριακή οικονομία και συνάμα ξεκάθαρος για τα μέτρα που πρέπει ληφθούν, είναι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου. Τονίζει την αναγκαιότητα για ριζικά μέτρα προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα διαρθρωτικά οικονομικά προβλήματα και προτρέπει για τη συμβολή όλων. Κινδυνεύουμε να χάσουμε ό,τι πετύχαμε όλα αυτά τα χρόνια, προειδοποιεί.

Η κατάσταση της οικονομίας μας είναι πράγματι τόσο δύσκολη όσο περιγράφεται; Ο,τι και να πει κανείς είναι λίγο. Η κατάσταση είναι πραγματικά πάρα πολύ δύσκολη και οι κίνδυνοι που μπορεί να αντιμετωπίσουμε τεράστιοι. Χωρίς να θέλω να υπερβάλω, οφείλω να τονίσω ότι αυτή την στιγμή κινδυνεύουμε να χάσουμε ό,τι πετύχαμε όλα αυτά τα χρόνια με σκληρή και επίπονη δουλειά. Το τραγικό είναι ότι οι βάσεις της κυπριακής οικονομίας ήταν και είναι σωστές, εκτός από το θέμα του δημοσιονομικού ελλείμματος λόγω του μεγάλου κόστους της Δημόσιας Υπηρεσίας και την απουσία στόχευσης στις κοινωνικές παροχές. Έχουμε μια υγιή οικονομία, ο υπεράκτιος και χρηματοπιστωτικός τομέας ανθίζουν, η τουριστική βιομηχανία είναι πολύ ανεπτυγμένη και οι άλλοι τομείς -οικοδομικά, εμπόριο, βιομηχανία- λειτουργούν ικανοποιητικά. Το ποσοστό του χρέους της Κύπρου σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρωζώνης για το 2010 είναι από τα πιο χαμηλά: Κύπρος 60.8%, Ελλάδα 142.8%, Γαλλία 81.7% και Γερμανία 83.2%.

Ποιο είναι οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουμε σήμερα; Οτι δυστυχώς έχουμε χάσει την αξιοπιστία μας. Οι ξένοι οίκοι αξιολόγησαν δεν μας

Για δύο χρόνια να τερματιστεί η παροχή της ΑΤΑ ή τουλάχιστον να περιοριστεί μόνο για τους πραγματικά χαμηλόμισθους. Στον δημόσιο τομέα να σταματήσουν οι προσαυξήσεις.

Χρειάζονται σήμερα θυσίες για να ζήσουμε καλύτερα αύριο
Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συζητάει τα μέτρα μαζί σας. Συναντηθήκαμε τυχαία και ανταλλάξαμε απόψεις. Μου είπε ότι συμφωνεί με τις προτάσεις, αλλά είχε αμφιβολίες για το θέμα της εναλλαξιμότητας. Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της Κύπρου, που ξεκίνησε επί δικής σας προεδρίας, είναι η άνοιξη της Κύπρου ως υπεράκτιο κέντρο. Και όταν βάλουμε την Κύπρο στην Ευρώπη, αυτό ενισχύθηκε. Κινδυνεύει σήμερα; Φυσικά κινδυνεύει. Θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι δεν μπορούμε να μιλούμε για την περίπτωση προσφυγής στο ΔΝΤ ως ένα πιθανό γεγονός. Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να επιτρέψουμε μια τέτοια εξέλιξη γιατί αυτή θα έχει καταστροφικές συνέπειες. Ο υπεράκτιος τομέας αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας και θα διατρέξει θαλάσσιο κίνδυνο αν μπουέ στον Μηχανισμό Στήριξης και αν οι ξένοι χάσουν την εμπιστοσύνη στον τόπο μας, τότε μπορεί ποτέ να μην επανέλθουν. Η κατάσταση αυτή συγκρίνεται με το τι έγινε το '74; Συγκρίνεται με την έννοια ότι η εισβολή δημιούργησε ένα καταστροφικό κλίμα και χρειάστηκε να παρθούν ριζικά μέτρα στα οποία συνέβαλε όλη η κοινωνία. Μεταξύ των μέτρων ήταν ότι μειώθηκαν οι μισθοί του δημόσιου τομέα έως 20%, περιορίστηκαν τα ενόικια κ.λπ., και χάρη στην εργατικότητα μας κατορθώσαμε να πετύχουμε το οικονομικό θαύμα για το οποίο μας ζήτησαν όλοι. Το βιοτικό επίπεδο μας αυξήθηκε σημαντικά σε σχέση με το τι ήταν πριν το '74. Το συμπέρασμα είναι ξεκάθαρο. Χρειάζονται σήμερα θυσίες για να ζήσουμε καλύτερα αύριο.

Τραγικό αποτέλεσμα αμέλειας το Μαρί

Τα γεγονότα στο Μαρί... επιδεινώσαν την κατάσταση, δεν υπάρχει αμφιβολία, είμαι και εγώ θύμα. **Το ζήτησε στο σπίτι σας στο Governors.** Αν ήμουν εκεί δεν θα ζούσα, και το εννοώ. Η οικογένειά μου κατά σύμπτωση έφυγε το προηγούμενο βράδυ. Εγώ ήμουν στο Λονδίνο σε μια σύσκεψη της Κοινοπολιτείας για τη μετανάστευση. Αν βρισκόμουν στο κρεβάτι μου, θα γινόμουν κιμώς, και δεν υπερβάλω. Γιατί απέναντί είναι μια μεγάλη γυάλινη πόρτα με διπλά τζάμια, έγιναν όλα θρύψαλα και σαν τις λεπίδες τρύπησαν το κρεβάτι και τον τοίχο. Και φυσικά είχαμε πολύ μεγάλες ζημιές στο σπίτι. **Ξέρατε ότι υπήρχαν αυτά τα επικίνδυνα κοντινότερα δάπλα σας;** Όχι, πού να ήξερα ότι δεν είχαν ληφθεί μέτρα... Πέρα από τις πολιτικές ευθύνες αυτό που έγινε ήταν τραγικό αποτέλεσμα αμέλειας.

καταγράφω στο βιβλίο που ετοιμάζω. Ξεκινά από τους παπούδες, πηγαίνει στους γονείς μου και θα σταματήσει με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρώπη. **Αυτό που γίνεται ήταν προδιορισμένο από την αρχή, υπήρχε δηλαδή ένα άστρο που ακολουθήσατε, ή ελεγχθήκατε λίγο ως πολύ τυχαία τα πράγματα;** Πήρα το παράδειγμα των γονιών μου, οι οποίοι θυσιάσαν τη ζωή τους για την Κύπρο, για το κόμμα, για το λαό. Ήταν και οι δύο εξαιρετικοί επιστήμονες αλλά ταυτόχρονα αφοσιωμένοι στην εξυπηρέτηση του κόσμου. Μεγάλωσα με την αίσθηση της προσφοράς. Όταν ήλθα στην Κύπρο, δεν θέλησα να γίνω έμμοσθος σε κόμμα, προσπάθησα να αναπτύξω τη δουλειά μου ως οικονομολόγος, πρώτιστα την ιδέα της λειτουργίας του γραφείου ερευνών αλλά ταυτόχρονα παρακολουθούσα στενά, χωρίς να έχω άμεση ανάμιξη στο τι γινόταν στον τόπο και προσπαθούσα να βοηθήσω. Έτσι όταν φτάσαμε στο 1987 είδα την ανάγκη υποβολής ανεξάρτητης υποψηφιότητας.

δεν θα βρισκόμασταν στη σημερινή δύσκολη θέση. **Ήταν λάθος εκτίμηση του τότε υπουργού Χαρίλαου Σταυράκη;** Ναι, ήταν, με αποτέλεσμα να λήγουν γραμμάτια με επιτόκια κάτω από το 3%. Κι ενώ πριν ένα χρόνο η ανανέωσή τους δεν θα ήταν καν θέμα προς συζήτηση, σήμερα δεν μας δανειζονται διεθνείς αγορές. Τα κυπριακά ομόλογα προσφέρονται στη δευτερογενή αγορά με απόδοση 16%-17%. **Τι μπορεί να ανατρέψει αυτή την εικόνα;** Εκείνο που θα ανατρέψει πλήρως την εικόνα που σήμερα υπάρχει θα είναι μια ομόφωνη τοποθέτηση από όλα τα κόμματα μαζί με την Κυβέρνηση, ότι επιδίωξη τους είναι ο προϋπολογισμός του 2012 να είναι σχεδόν ισοζυγισμένος. Δηλαδή το πρωτογενές ισοζύγιο όχι μόνο να μην είναι αρνητικό αλλά να είναι θετικό και να επιδιώξουμε να καλύψουμε και μεγάλο μέρος από τους τόκους για τα χρέη μας. Σε μια τέτοια περίπτωση είμαι βέβαιος ότι το κλίμα θα αναστραφεί πλήρως και θα ανοίξει ο δρόμος για αναχρηματοδότηση του δημοσίου χρέους σταδιακά και στο μέλλον, είτε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είτε από τις διεθνείς αγορές. Έτσι, θα θεθούν οι βάσεις για οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου. **Ποια είναι αυτά τα μέτρα;** Για δυο χρόνια να τερματιστεί η παροχή της ΑΤΑ ή τουλάχιστον να περιοριστεί μόνο για τους πραγματικά χαμηλόμισθους. Στον δημόσιο τομέα να σταματήσουν οι προσαυξήσεις. Ακόμα και σήμερα να συμφωνήσει η ΠΑΣΥΔΥ σε αυτά τα δυο μέτρα, πάλι δεν θα είναι αρκετό. Πρέπει να γίνει κάτι περισσότερο που θα κάνει τη διαφορά, και αυτό λέγεται 13ος μισθός. Πρέπει για τα επόμενα δυο χρόνια να καταργηθεί ο 13ος μισθός. Επίσης πρέπει να

αντιμετωπίσουμε το συνταξιοδοτικό. **Πολύ θόρυβος γίνεται γύρω από αυτό το θέμα.** Έχετε δίκαιο. Γίνεται πολλή συζήτηση και δικαιολογημένα. Γιατί το σύστημα που έχουμε σήμερα αποτελεί πρόκληση έναντι όλων των άλλων εργαζομένων. Σήμερα οι δημόσιοι υπάλληλοι παίρνουν πλήρη σύνταξη μετά από 32 χρόνια εργασίας και μάλιστα με βάση τον τελευταίο μισθό και χωρίς καμία απολύτως συνεισφορά εκ μέρους των υπαλλήλων. Το κόστος αυτό είναι τεράστιο και το πληρώνει ο κάθε φορολογούμενος πολίτης. Δεν μπορεί να επιτραπεί η συνέχισή του. Σκεφτείτε ότι και μετά τη συμφωνία με την ΠΑΣΥΔΥ μόνο οι νεοεισερχόμενοι δημόσιοι υπάλληλοι θα εντάσσονται στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Άρα σε λίγα χρόνια θα έχουμε δύο τάξεις δημοσίων υπαλλήλων. Οι νυν με τα σημερινά προνόμια και οι νέοι οι οποίοι, όπως όλος ο άλλος κόσμος, θα ανήκουν στο ΤΚΑ. Όταν δημιουργήθηκε το σύστημα συντάξεων των κυβερνητικών υπαλλήλων έπρεπε να εργάζονται 40 χρόνια και η σύνταξη υπολογιζόταν με βάση τον μέσο όρο απολαβών όλων των χρόνων και όχι τον τελευταίο μισθό. Εκδόλη χρειάζεται ριζική αλλαγή. Μια συμβιβαστική λύση θα ήταν να διατηρηθούν τα κекτιμένα για όσα χρόνια δούλεψαν οι σημερινοί υπάλληλοι και για τα υπόλοιπα χρόνια να ενταχθούν και αυτοί στο ΤΚΑ. Έτσι όταν θα φτάσουν στην ηλικία της συνταξιοδότησης το τελικό ποσό θα υπολογίζεται τόσο με βάση τα χρόνια από τον σημερινό καθοριστό όσο και τα υπόλοιπα ως μέλη του ΤΚΑ. **Γιατί να μη γίνουν θυσίες από άλλους;** Διότι οι φόροι θα αποδώσουν στο μέλλον, και όταν αποδώσουν. Τα πιο πάνω είναι τα μόνα άμεσα μέτρα που μπορούν

ζητούν συμβιβασμοί γιατί πάντα όταν βρίσκεσαι μπροστά σε δύσκολες και αντίξοες συνθήκες, η μόνη λύση είναι να κάνεις τους αναγκαίους συμβιβασμούς. Στην περίπτωση αυτή, λόγω της τεράστιας σημασίας που έχει να περάσει το μήνυμα το γρηγορότερο δυνατόν, της συμφωνίας όλων των πολιτικών δυνάμεων όσον αφορά τα προβλήματα της οικονομίας θα ήταν να εγκριθούν τα νομοσχέδια αμέσως. Να θεθούν, όμως, σε εφαρμογή όλα τα μέτρα εντός ενός μηνός και από τον όρο ότι εν μεταξύ θα έχει υποβληθεί το δεύτερο πακέτο για μείωση των δαπανών και ενίσχυση της οικονομίας, όπως είναι η απαίτηση όλων. **Οι συντεχνίες αντιδρούν και απειλούν με απεργίες με λιγότερα μέτρα, πόσο μάλλον εάν εγκριθούν αυτά που προτείνετε.** Θέλω να πιστεύω ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις θα συμφωνήσουν με την ανάγκη εισαγωγής επιπρόσθετων μέτρων. Ο Πρόεδρος πάντως θα πρέπει να τους συμβουλεύσει να μην προχωρήσουν σε απεργία, αλλά αν επιμένουν δεν μπορεί τους σταματήσει. Αυτό σημαίνει ότι θα παραλύσει το κράτος. Ποιος βγαίνει ζημιωμένος; Πρώτα απ' όλα η Κύπρος και σε συνέχεια οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι οποίοι θα χάνουν τους μισθούς τους. **Διότι θα εξοικονομήσει το μισθό των δημοσίων υπαλλήλων;** Ναι, είναι σχήμα εφέμερο να θέλεις να κάνεις απεργία στο δημόσιο τομέα σε τέτοια κλίμακα και να ζημιώσεις τους πάντες. Πρέπει όλοι να το αντιληφθούν. **Αυτές τις σκέψεις σας τις είπατε στους ιθύνοντες;** Αυτές είναι οι σκέψεις μου και ελπίζω να βρουν ανταπόκριση. **Τον Ιούλιο δημοσιοποιήσατε μια μελέτη σας με τα μέτρα που έπρεπε να λάβει η Κυβέρνηση. Σας έλαβαν υπόψη;** Όχι μόνο η έλαβαν υπόψη, αλλά εκείνη η μελέτη, που δόθηκε πρώτα στον Πρόεδρο και στη συνέχεια σε όλους τους πολιτικούς αρχηγούς, συνδικαλιστές, εργοδοτικές οργανώσεις και άλλους, χωρίς να θέλω να υπερβάλω, περιλάμβανε τα μέτρα που, μαζί με κάποια άλλα, υιοθετήθηκαν από τους αρχηγούς των κομμάτων στη σύσκεψη του Ιουλίου. Η μελέτη παρουσιάζει αντικειμενικά το πρόβλημα του υπερμειγμένου του δημόσιου τομέα και τη μεγάλη αύξηση του δημοσίου τομέα για το οποίο φταίμε όλοι, και ότι ο μέσος όρος μισθού του δημοσίου υπαλλήλου είναι διπλάσιος από του ιδιωτικού τομέα ή σχεδόν τριπλάσιος αν λάβουμε υπόψη ότι στον ιδιωτικό τομέα συμπεριλαμβάνονται και οι χιλιάδες υπάλληλοι των ημερησίων. Δεν μπορεί μια χώρα να συνεχίσει να λειτουργεί έτσι. Έλαβα δεκάδες συχαρητήριες επιστολές, ακόμα και από την ΠΑΣΥΔΥ.

Θα λύνουμε το Κυπριακό...

Εύκολο κάνεις την επαφή όταν είσαι στην κορυφή; Φυσικά, αλλά θέλω να πιστεύω ότι δεν την έχασα στη διάρκεια της προεδρίας και αν δεν χάνουμε τις εκλογές τότε θα είχαμε λύσει το Κυπριακό και θα δίναμε ακόμη μεγαλύτερη ώθηση στην οικονομία. Πώς είναι η ζωή σας σήμερα; Εργάζομαι. Όταν τείως πρόεδρος πολλοί διπλωμάτες και άλλοι ξένοι θέλουν να με δουν, να ακούσουν τις απόψεις μου. Η σύζυγός σας Αντρούλα είναι επίτροπος στις Βρυξέλλες... Έχει βάλει τη σφραγίδα της με τις πρωτοβουλίες που πήρε και το έργο της αναγνωρίζεται από όλους. Έχει καλές σχέσεις τόσο με τον πρόεδρο της Επιτροπής Μπαρόζο όσο και με τους συναδέλφους της επιτρόπους. Νιώθω περήφανος για τη δουλειά που κάνει και το ότι χαίρει πλατιάς εκτίμησης. Συναξιοδοτείται ένας πολιτικός; Όταν με ρωτούν πότε θα ξεκουραστώ, τους απαντώ ότι θα συνεχίσω να εργάζομαι και να προσφέρω όσο μου το επιτρέπουν οι δυνατότητές μου. Πιστεύω ότι με το να είσαι δραστήριος, διατηρείς την πνευματική και σωματική σου υγεία. Ποια λέξη θέλετε να συνοδεύει πάντα το όνομά σας; Ότι πρόσφερα στον τόπο και στον συνάνθρωπό μου.

Στον Μηχανισμό Στήριξης η ανεξαρτησία μας θα είναι κολοβωμένη

Πώς με ένα τέτοιο πρόβλημα γίνεται διαπραγμάτευση για λύση του Κυπριακού; Ξεκάστε το Κυπριακό. Αν δεν έχουμε ξεπεράσει την κρίση πώς θα πάει ο Πρόεδρος να συζητήσει με τον Έργολυ; Οι επιπτώσεις δεν είναι μόνο στην οικονομία, είναι πάνω από όλα στο Κυπριακό. Τώρα που τα Ηνωμένα Έθνη πήραν απόφαση να πιέσουν για πρόοδο, αν συνεχιστεί η κρίση, τότε θα χάσουμε κι αυτή την ευκαιρία και η λύση θα πάει στον αιώνα των άπαυτων. Η κατοχή και οι επιπτώσεις της θα συνεχίζονται και ίσως μας επιβληθεί και απαράδεκτη λύση. **Αυτή η ευκαιρία δεν είναι ήδη χαμένη, με δεδομένο ότι υπάρχει κόσμος στον δρόμο που αμφισβητεί τον Πρόεδρο;** Δεν είναι η πρώτη ούτε η τελευταία που σε μια χώρα ένας αριθμός πολιτών αμφισβητεί τον Πρόεδρο. Τα προβλήματα αυτά σε δημοκρατικές χώρες λύνονται με εκλογές. Στην Κύπρο δεν

υπάρχει παράδοση για πρόωρες εκλογές και το τελευταίο πράγμα που θα συμβουλευα είναι να μπουέ σε προεκλογική περίοδο. Μπορούμε όμως και πρέπει να πάρουμε τα μέτρα που αναφέρα, διότι αναμφισβητήτα ένα κράτος που είναι σε κρίση δεν μπορεί να διαπραγματευτεί λύση. **Όποτε να κάνει Προεδρία της ΕΕ;** Μα μιλούμε για τώρα, μέχρι του χρόνου... **Το τώρα είναι...** μέσα στους επόμενους 1-2 μήνες. Το μήνυμα που θέλω να περάσω είναι να μην επιτρέψουμε σε καμία περίπτωση να υπάρξει ανακρίσιμη μέτρηση μεταξύ κυβερνήσεων, κομμάτων, συντεχνιών. Να γίνουν οι αναγκαίοι συμβιβασμοί μεν, αλλά να μην ξεχνούμε ότι τις αποφάσεις κατά πόσο τα μέτρα θα είναι ικανοποιητικά ή όχι θα τις πάρουν οι διεθνείς αγορές. **Σας ανησυχεί το ότι οι Τούρκοι ανεβάζουν τους τόνους;** Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όσο είναι άλυτο το Κυπριακό θα υπάρχει θέμα, γιατί τα οφέλη από την εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου ανήκουν σε ολόκληρη την Κύπρο. Αυτό δεν σημαίνει ότι έχει δικαίωμα η Τουρκία να απειλεί. Αυτός είναι ακόμα ένας λόγος για τον οποίο πρέπει να ξεπεράσουμε τη κρίση και σε συνέχεια να αξιοποιήσουμε τις πρωτοβουλίες του ΟΗΕ. **Δεν φοβάστε για κάποιο θερμό επεισόδιο;** Όχι, δεν φοβάμαι. Δεν νομίζω ότι η Τουρκία ξεκνά ότι είμαστε μέλος της ΕΕ, άρα δεν είναι στην Κύπρο που θα επιτεθεί αλλά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό δεν το έχουν καταλάβει πολλοί. Αν ήμουν περήφανος που το ότι βάλουμε την Κύπρο στην Ευρώπη είναι γιατί από εκείνη την μέρα μπορούσα να κοιμάμαι ήσυχος, διότι η Κύπρος δεν κινδυνεύει πλέον από νέα στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας. **Η Τουρκία απειλεί και η ΕΕ σφριζει αδιάφορα.** Δεν νομίζω ότι είναι σω-

στό σκόλιο για την Ευρωπαϊκή Ένωση, διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν συντηρείται να απαντά σε κάθε δήλωση υπουργού. Επαναλαμβάνω όμως τη σημασία να αντιμετωπίσουμε αυτή την στιγμή την οικονομική κρίση. Γιατί αν μπουέ στον Μηχανισμό Στήριξης τότε η ανεξαρτησία μας θα είναι κολοβωμένη. Μπορεί να μας πουν να μη βιαστούμε να κάνουμε τώρα τις τήτριες. Όταν είσαι εξαρτώμενος δεν είσαι ελεύθερος.